

Yttrande över Kommissionens förslag till en ny byggproduktförordning

Boverkets ställningstagande

Boverket avgränsar sitt yttrande till myndighetens ansvarsområden; samhällsplanering, byggande och boende.

Boverket tillstyrker en revidering av byggproduktförordningen. Boverket avstyrker dock det lagda förslaget i huvudsak och har följande kommentarer.

Chapter I - General provisions

Boverket är negativt till att förslaget ger EU-kommissionen rätt att reglera förhållanden som faller inom den nationella kompetensen.

Förslaget innefattar en möjlighet att reglera produkter som ska installeras i ett byggnadsverk, oaktat att om de släppts ut på den inre marknaden. Enligt artikel 5 i fördraget om Europeisk Unionens funktionssätt (fortsättningsvis FEUF) ska principen om tilldelade befogenheter styra avgränsningen av unionens befogenheter. Unionen har inte tilldelats befogenheter för att reglera byggande (med vissa undantag, bland annat på energiområdet). Utökningen av byggproduktförordningens tillämpningsområde till att omfatta direktinstallation medför reglering av byggande. EU-kommissionen går därmed utöver de befogenheter som tilldelas i FEUF. Förslaget är således inne på den nationella kompetensens område gällande regler på den bebyggda miljön, vilket ligger exklusivt på medlemsstaterna att bestämma över. En sådan reglering är därutöver inte förenligt med förordningens syfte i artikel 114 FEUF gällande den fria rörligheten, då det reglerar produkter som inte sätts på den inre marknaden, mer om detta under artikel 3.5.

Article 1, Subject matter

Boverket konstaterar att det innebär en väsentlig förändring av förordningens omfattning jämfört med den nu gällande förordningen. Boverket är positivt till de tillkomna miljö- och klimataspekterna. Boverket är emellertid negativt till

inkluderingen av infogandet i byggnadsverk och anser att det är något som tillhör den nationella kompetensen och inte något som ska harmoniseras i en EU-rättsakt.

Förslaget avser inte bara tillhandahållande av byggprodukter utan även infogande i byggnadsverk, samt produkter som kan användas som byggprodukter även om de inte är avsedda till det. Vidare sätter förslaget stor vikt vid egenskaper som har bäring på miljö och klimat.

Det andra stycket anger skyldigheter till ekonomiska aktörer som tillhandahåller produkter som byggprodukter, trots att de av tillverkaren inte är avsedda att vara det. Boverket ställer sig frågande till denna formulering - om en aktör ändrar produktens avsedda användning borde denna därmed ta över ansvaret som tillverkare, likt dagens artikel 15. Boverket anser att det är oproportionerligt att kräva att aktörer som inte verkar inom byggsektorn ska indikera att deras produkter inte är avsedda att användas som byggprodukter.

Article 2, Scope

Förslagets omfattning skiljer sig avsevärt från det som anges i dagens byggproduktförordning, därigenom introduktionen av direktinstallerade produkter, 3D-printat material och förtillverkade småhus. Boverket är negativt till inkluderingen av direktinstallerade produkter, mer om detta anges under artikel 3.5.

Article 2.1

Artikel 2.1.a och b innebär att produkter tillverkade med hjälp av 3D-skrivare kommer att omfattas av förordningen, oavsett om tillverkningen sker på annan plats eller på byggarbetsplatsen, och omfattar såväl slutprodukter som "mallar" för dessa. Boverket anmärker att inkluderande av 3D-datasets som byggprodukt går emot den inledande definitionen om att sådana produkter ska vara permanenta, mer om detta under 3.13.

Artikel 2.1.c avser att inkludera byggprodukter som tillverkas på byggarbetsplatsen och som inte tillhandahålls på marknaden. Boverket anser att arbeten på byggarbetsplatsen är byggherrens ansvar, dvs. föremål för nationell kompetens, och således inte bör harmoniseras genom EU-lagstiftning.

Förslaget till artikel 2.1.e anger att material m.m. ("*parts och materials*") omfattas av förordningen om tillverkaren har begärt det. Boverket anser att det inte är lämpligt och rättssäkert att låta det bero på enskilda företags önskan, särskilt i ljuset av att revideringen delvis har initierats med hänvisning till att det finns ett stort tolkningsutrymme kring vissa bestämmelser i den nuvarande förordningen.

Förslaget till artikel 2.1.g innebär att vissa småhus kommer att harmoniseras, men att medlemsstater kan ansöka om att inte omfattas av denna bestämmelse. Boverket erinrar om att byggnadsverk tillhör nationell kompetens. Ett möjligt undantag är positivt av den anledningen, men det kan emellertid leda till splittning av den inre marknaden.

Article 2.3

Förslaget exkluderar vissa produkter, däribland produkter i kontakt med dricksvatten (artikel 2.3.b). Boverket utgår ifrån att exkluderingen syftar till att minimera risken för överlappningar med dricksvattendirektiv (EU) 2020/2184. Boverket erinrar om att produkter i kontakt med dricksvatten även har egenskaper som inte har direkt bäring på vattenkvaliteten och därmed inte regleras genom nämnda direktiv. Det är bland annat relevant för mekaniska egenskaper såsom motståndskraft mot vattentryck. Boverket ställer sig frågande till exkluderingen och önskar klarhet kring vad som gäller för dessa egenskaper, dvs. innebär det att de faller inom nationell kompetens?

Förslaget exkluderar ”*systems treating waste water*” (artikel 2.3.c). Boverket ser inte att dessa har definierats. Begreppet behöver definieras för att säkerställa en enhetlig tillämpning av förordningen. Det är bland annat oklart om begreppet omfattar de små förtillverkade avloppsanläggningar som är harmoniserade under den nuvarande förordningen.

Artikel 2.3.d exkluderar även ”*sanitary appliances*”. Boverket ser inte att dessa har definierats, vilket är en grundförutsättning för en enhetlig tillämpning av förordningen.

Artikeln undantar även uttryckligen hissar, men omnämner inte linbaneförordningen. Linbaneförordningen omfattas inte av dagens byggproduktförordning, och Boverket förutsätter att detsamma gäller framöver. Boverket menar dock att hanteringen inte är konsekvent genom att enbart omnämna hissdirektivet. Det öppnar upp för tolkningsfrågor gällande förordningens omfattning.

Article 3, Definitions

Boverket noterar att vissa definitioner har ändrats och att vissa definitioner har tillkommit kontra den nuvarande förordningen. Boverket anmärker dessutom på att avsnittet innehåller en del onödiga definitioner som kan strykas, däribland 3.3, 3.45, 3.39 och 3.69. Dessa definitioner innehåller ofta upprepningar av tidigare definitioner eller förklarar redan vedertagna begrepp. Boverket ifrågasätter om begreppet 3.39 ”*Union law*” verkligen behöver definieras i denna rättsakt. Boverket saknar dock en definition av ”*Digital Product Passport*”.

Article 3.1, ”Construction product”

Boverket noterar att den föreslagna definitionen av ”*construction product*” (byggprodukt) har ändrats och numera inte har någon koppling till de grundläggande kraven för byggnadsverk (”*basic requirements for construction works*”). Den syftar numera endast till produkter som varaktigt ska ingå i byggnadsverk. Boverket är negativt till förslaget och menar att det innebär att inredningsartiklar och elektronik (exempelvis vitvaror) omfattas, något som inte kan ha varit avsikten att harmonisera genom denna förordning eftersom de redan regleras i andra unionsrättsakter. Boverket ser detta som en oönskad utveckling av dagens reglering.

Den föreslagna definitionen innebär också att produkter som är avsedda att ingå i andra produkter inte omfattas av förordningen. Det innebär att en del byggprodukter som tidigare varit harmoniserade kommer att avharmoniseras. Boverket är negativt till det och menar att det bidrar till en minskad trovärdighet för systemet.

Definitionen inkluderar även ”formlösa fysiska föremål”, vilket Boverket i ljuset av artikel 2.1.a och 3.13 tolkar som att ”3D-datasets” inkluderas i begreppet byggprodukt.

Article 3.2, ”Permanent”

Boverket är negativt till att överhuvudtaget definiera begreppet ”*permanent*” och framförallt till att koppla det till antal år. Boverket ser en risk i att detta kan användas av tillverkare som önskar undvika att omfattas av systemets krav.

Article 3.4, “Making available on the market”

Boverket noterar att definitionen av tillhandahållande på marknaden har utökats med ”*regardless whether in the framework of service or not*”. Boverket ställer sig frågande till det och menar att det suddar ut gränserna mellan tillhandahållande av byggprodukter och uppförande av byggnadsverk. Som framgår ovan tillhör byggande nationell kompetens. Om definitionen ska inkludera leverans i samband med tjänster menar Boverket att det är viktigt att tydliggöra att det krävs en mottagande avtalspart som är skild från tillverkaren för att produkten ska falla inom förordningens tillämpningsområde.

Article 3.5, ”Direct installation”

Boverket ställer sig negativt till att förordningen ska omfatta produkter som inte har satts på marknaden. Förordningens syfte är att främja den fria inre handeln och motverka nationella barriär. Det finns ingen anledning att inkludera produkter som inte satts på den inre marknaden under detta regelverk. Begreppet i sig medför att produkter som installeras i ett byggnadsverk ska omfattas av byggproduktförordningen. Detta oaktat av att dessa inte har släppts ut på den inre marknaden. Förslaget är således inne på den nationella kompetensens område gällande regler på den bebyggda miljön, vilket ligger exklusivt på medlemsstaterna att bestämma över. Att lagstifta om sådana begrepp som ”direktinstallation” ligger således utanför EU-kommissionens befogenhet. Boverket har emellertid inget att anmärka på vad gäller själva definitionen.

Article 3.9, ”Economic operator”

Begreppet ”*economic operator*” (ekonomisk aktör) utökas, jfr nuvarande byggproduktförordningens artikel 2.18, till att inkludera ett flertal nya aktörer av vilka bara några känns igen från marknadskontrollförordningen (EU) 2019/1020. Boverket anser att definitionerna borde vara samma så som i marknadskontrollförordningen. Boverket ställer sig till viss del negativt till denna utveckling och menar att den kan ses som en uttömmande lista utan möjlighet för flexibla tolkningar. Vissa av dessa definitioner är därutöver onödiga eller till och med direkt olämpliga, mer under 3.10, 3.58.

Article 3.10, "3D-printing Service Provider"

Boverket ställer sig negativt till att skyldigheter mot en person, såväl fysisk som juridisk, som hyr ut 3D-skrivare ska regleras under byggproduktförordningen. Boverket menar att detta bör regleras i en annan rättsakt, då en 3D-skrivare kan ha fler användningsområden utöver byggprodukter.

Article 3.13, "3D-datasets"

Boverket ställer sig negativt till att "3D-datasets" inkluderas under byggproduktförordningens reglering. 3D-datasets går att jämföra med en ritning av t.ex. en dörr. Boverket ställer sig negativt till att detta begrepp infogas i lagstiftningen och menar att enbart fysiskt konkreta byggprodukter ska omfattas av regleringen.

Article 3.14, "Construction works"

Boverket har inget att erinra mot förslaget som sådant, men ifrågasätter varför vissa typer av byggnadsverk undantas, likt kemiska industrilokaler och byggnadsverk avsedda för jordbruksändamål. En sådan definitionen medför att dessa byggnadsverk inte omfattas av kraven i denna förordning.

Article 3.15, "Buildings"

Boverket ställer sig negativt till att byggnader definieras med en minimigräns om antal kvadratmeter. Detta medför för att friggebodar och mindre attefallshus undantas från bestämmelserna i byggproduktförordningen. Boverket ser detta som en negativ rättsutveckling för Sveriges del och önskar att referensen till storlek stryks.

Article 3.32, "state of the art"

Boverket ställer sig negativt till formuleringen av denna definition och menar att den öppnar upp för väldigt stora tolkningsmöjligheter och går förbi vad gemeneman anser vara "state of the art" genom att referera definitionen till allt över "thus above the average ways [...]". Något som är toppmodernt bör inte relateras till begreppet över medel.

Article 3.48, "Double use product"

Boverket ställer sig negativt till införandet av begreppet "double use product" och menar att detta medför oklara skyldigheter för aktörer som inte tillhandahåller byggprodukter.

Article 3.57-59, "Broker", "own-brand-labeler", "supplier"

Boverket ställer sig frågande till om dessa aktörer behöver definieras eller om de ens bör ingå i en definition av en ekonomisk aktör, se kommentarer mot 3.9.

Article 3.60, "Service provider"

Boverket ställer sig negativt till att "service provider" ska anses vara en ekonomisk aktör inom byggproduktförordningens reglering. Aktören tillhandahåller inte byggprodukter utan snarare en tjänst, och dess ansvar bör därför inte regleras i denna förordning. Andra typer av "service providers" regleras redan horisontellt i marknadskontrollförordningen.

Article 3.70, "Products representing a risk"

Boverket ställer sig negativt till denna formulering och menar att den innefattar för långtgående tolkningsmöjligheter för såväl aktörer som myndigheter. Begreppet medför att produkter som har en potential att vara farlig kommer anses som en riskprodukt. Boverket önskar påtala att alla produkter rent potentiellt har en inneboende risk att medföra skada eller andra negativa konsekvenser – detta behöver inte medföra att produkten ska ses som en risk. Det finns även risker som uppstår när produkter kombineras med varandra och huruvida produkten är en risk beror på dess faktiska användning. Det finns även risker kopplat till produktens inneboende prestanda, vilket inte omfattas av detta begrepp.

Article 4, Essential characteristics of products

Boverket ställer sig frågande till artikel 4.2 andra stycket, då 4.2 första stycket anger de väsentliga egenskaper som avses finns listade i bilaga 1 del A andra punkten. Boverket menar att dessa egenskaper redan är definierade, men att bedömningsmetoderna kan fastställas genom standardisering.

Boverket ställer sig frågande till införandet av artikel 4.3.e – som anger att standarderna ska efterleva de klimat- och miljömål som sätts i EU:s rättsakter eller efter EU:s ambition. Boverket noterar att detta medför en väldigt stor tolkningsram för EU-kommissionen, vilket riskerar att ge allt för vida befogenheter. Boverket önskar att denna punkt stryks eller modifieras så att den mer konkret anger vad som efterfrågas.

Article 5, Product requirements

Boverket ställer sig negativt till införandet av materiella produktkrav. Boverket menar att sådana krav inte ska hanteras i en rättsakt avsedd att främja den fria rörligheten enligt artikel 114 FEUF. En sådan reglering av materiella produktkrav riskerar att gå utöver syftet med förordningen och medför en oproportionerligt betungande börda på de ekonomiska aktörerna. Boverket menar att ansvaret om att välja lämpliga och säkra byggprodukter ska ligga på byggherren och inte tillverkaren. Med införandet av materiella produktkrav finns en risk för en presumtion om att byggprodukten är lämplig för alla infoganden – enbart för att den uppfyller de materiella kraven. Så må stämma för exempelvis leksaker eller andra mindre komplexa produkter. Sådant är emellertid inte fallet med byggprodukter, eftersom de är avsedda att ingå i ett byggnadsverk. Boverket menar att den redovisning om prestanda som krävs i dagens regelverk är tillräcklig för att kunna garantera en fungerande inre marknad.

Article 6, Assessment and verification

Boverket noterar att det tidigare *"system for assessment and verification of constancy of performance"* har bytt namn till *"assessment and verification system"*.

Boverket ställer sig frågande till termen *"tailor-made approach"* och önskar en förtydning av detta begrepp.

Boverket ställer sig negativt till artikel 6.1. sista meningen om att samma produktfamilj/kategori kan omfattas av olika system utefter väsentliga egenskaper.

Boverket menar att detta begrepp måste förtydligas om det inte ska gå att misstolka.

Article 7, Harmonised zone and national measures

Den harmoniserade zonen är tänkt att agera som ett verktyg för EU att harmonisera bedömningsmetoder och eventuella produktkrav utefter medlemsstaternas regulativa behov, se artikel 7.3. Zonen ska omfatta såväl byggproduktförordningen, de harmoniserade tekniska specifikationerna och EU-kommissionens rättsakter. Detta har Boverket inget att erinra sig mot.

Artikel 7.1 anför att den harmoniserade zonen ska ses som uttömmande gällande alla potentiella produktkrav. Medlemsstaterna får inte hindra vare sig tillhandahållande eller användning av produkter som harmoniserats. Likväl tillåter artikel 18 andra märkningar i fråga om egenskaper eller aspekter som inte är föremål för harmoniseringen, vilket går emot det inledande stycket om att den harmoniserade zonen ska ses som uttömmande. Boverket ställer sig frågande till detta.

Artikel 7.4 medför en möjlighet för medlemsstater att notifiera om ett regulativt behov som inte redan innefattas i den harmoniserade zonens tekniska specifikationer. Detta går emellertid emot förbudet mot ensidiga åtgärder i 7.2, vilket gör att själva bestämmelsen i sig blir paradoxal.

Boverket ställer sig negativt till införandet av det krav om registrering av nationella krav till SDG som anges i artikel 7.6. Boverket påminner om att denna digitala plattform ännu inte har implementerats och kan innebära framtida tillämpningssvårigheter.

Boverket ställer sig frågande till om artikel 7.7 bör placeras i avsnittet om den harmoniserade zonen. Stycket avser sanktionsmöjligheter mot enskilda aktörer och bör lämpligtvis placeras i anslutning till liknande reglering.

Chapter II – Procedural, declarations and markings

Article 9, Declaration of performance

Boverket ställer sig frågande till innebörden av artikel 9.2 som medför att information om byggprodukters prestanda i relation till de väsentliga egenskaperna kan anges utanför prestandadeklarationen, förutsatt att det även anges i prestandadeklarationen. Boverket ser inte att det tidigare funnits något hinder mot att ange information om produktens prestanda på andra ställen. Boverket ser en risk att detta stycke riskerar att komplicera regelverket när den faktiskt inte tillför något av betydelse.

Boverket ställer sig negativt till införandet av artikel 9.3, där en tillverkare tar ansvar för att en byggprodukt uppfyller såväl unionsrättsliga- som nationella krav. Boverket menar att en tillverkare omöjligt kan påta sig att kunna samtliga nationella regelverk inom unionen. Boverket vill även påtala att en tillverkare sällan styr över vilka länder dess produkter distribueras till. Det är således

oproportionerligt att förutsätta en överensstämmelse med samtliga nationella krav.

Article 10, Exemptions from drawing up the declaration of performance

Boverket noterar att artikel 10.1 är identiskt med det som anges i den nuvarande förordningen. Boverket ställer sig dock negativt till bestämmelsen eftersom de svenska nationella byggreglerna i princip omöjliggör tillämpningen av denna. Detta kan leda till olika tillämpningar inom medlemsstaterna, vilket medför en fragmentering av marknaden i likhet med det som finns idag.

Boverket noterar även att artikel 10.1.b behandlar byggprodukter som aldrig sätts på marknaden innan de installeras i ett byggnadsverk. Boverket ställer sig negativt till att sådana produkter ska hanteras av byggproduktförordningen, eftersom det sammanfaller med den nationella kompetensen. Boverket noterar även att det är upp till medlemsstaterna själva att reglera artikel 10.2–10.4. En sådan vid befogenhet kommer leda till olika tillämpningar inom EU, vilket kommer leda till en splittrad inre marknad. Boverket bedömer att sådana befogenheter inte ökar harmoniseringen, utan snarare minskar den.

Boverket ställer sig frågande till artikel 10.2, om återbrukade produkter undantas från byggproduktförordningens reglering – medför detta att de nationella reglerna träder in? Boverket vill även poängtera att det är svårt att säkerställa att byggprodukter inte korsar de nationella gränserna.

Boverket ställer sig negativt till att produkter enligt 10.4.c undantas från förordningens reglering. Boverket menar att en sådan bestämmelse kommer medföra problem för marknadskontrollmyndigheter eftersom ekonomiska aktörer kan undkomma ansvar genom att hänvisa till bestämmelsen, trots att produkten faktiskt korsar nationsgränser.

Article 12, Modified declaration of performance for used and remanufactured and surplus products

Boverket ställer sig frågande till om byggprodukter för dekorativ användning bör regleras i denna förordning artikel 12.2, jfr den nuvarande definitionen av en byggprodukt.

Boverket ställer sig negativt till att medlemsstater ska reglera krav på ”*de-installers*” och den certifikationsprocess som ska krävas. Boverket menar att detta riskerar att leda till en fragmentering av den inre marknaden med nationella krav.

Article 13, Declaration of conformity

Boverket är negativt till införandet av ”*declaration of conformity*” (försäkran om överensstämmelse). Utöver att det innebär en extra administrativ börda på de ekonomiska aktörerna så riskerar det även medföra att byggprodukter anses vara säkra, oavsett användningsområde. För mer detaljer se artikel 5 om produktkrav.

Article 14, Content of the declaration of conformity

Boverket har inget att erinra mot detta utöver vad som sagts ovan.

Article 15, Supply of the declaration of performance and of the declaration of conformity

Boverket är positivt till digitaliseringen av byggprodukters dokumentation. Boverket ställer sig dock tveksamt till att en elektronisk prestandadeklaration ska vara utgångspunkten. Boverket är negativt till att artikel 15.2 låser tillverkaren till att endast använda permalänkar för att tillgängliggöra dokumentationen digitalt. Det tål att påpekas att länkar kan brytas vilket gör att spårbarheten går förlorad. Det vore mer förmånligt att inte låsa tillhandahållandet till en form av kanal – möjligtvis kan andra alternativa elektroniska länkar finnas i framtiden som är mer fördelaktiga.

Article 16, General principles and use of CE marking

Boverket noterar att särställningen för byggprodukters CE-märkning kvarstår, men att den numera även innefattar en viss typ av överensstämmelse efter upprättandet av ”*declaration of conformity*”. Boverket menar att detta inte klargör situationen kring vad en CE-märkning innebär.

16.6 andra stycket medför en möjlighet för medlemsstater att förbjuda CE-märkta produkter om de inte lever upp till nationella minimikrav, trots att det finns en försäkran om överensstämmelse. Detta går emot nuvarande bestämmelser som sätter krav först vid inkludering i ett byggnadsverk.

Article 17, Rules and conditions for affixing of CE marking

Boverket är positivt till att CE-märkningen förenklas, men ställer sig tveksamt till införandet av en permalänk, se kommentarer till artikel 15.2.

Article 18, Other markings

Boverket är negativt till införandet av andra märkningar utöver CE-märkningen. Märkningarna ska tillåtas såtillvida att de avser fråga om egenskaper eller aspekter som inte är föremål för harmoniseringen. Detta går emot artikel 7 om att den harmoniserade zonen ska ses som uttömmande. Om sådana märkningar tillåts på produkten riskerar det att agera som en signal till marknaden att fler bedömningssätt och märkningar kan tillåtas.

Chapter III – Obligations and rights of economic operators

Article 19, Obligations of all economic operators

Article 19.1

Boverket är negativt till skyldigheten för ekonomiska aktörer att lämna in ”*progress reports*” till marknadskontrollmyndigheten. I egenskap av marknadskontrollmyndighet anser Boverket att behovet av återkoppling varierar från fall till fall och ska därför inte vara en allmän skyldighet. Om detta alltjämt ska regleras i förordningen är det mer lämpligt att tilldela marknadskontrollmyndigheten en befogenhet att kräva återrapportering vid behov.

Article 19.2

Boverket är negativt till detaljreglering av korrigerande åtgärder och menar att det kan verka begränsande på marknadskontrollmyndigheternas befogenheter.

Utgångspunkten i denna synpunkt är att olika medlemsländer har olika administrativ indelning vad gäller marknadskontroll, och därmed olika förutsättningar att bedriva marknadskontroll utan att göra avkall på resultat.

Article 19.3

Boverket anser att ”*all connected data*” kan variera från fall till fall och den ekonomiska aktören har inte alltid tillgång till allt som listas i förslaget. Det vore mer lämpligt att kräva ”*all connected data available to the economic operator*”.

Article 20, Procedural rights of economic operators

Processuella rättigheter för ekonomiska aktörer regleras redan i artikel 18 marknadskontrollförordningen. Boverket menar att förslaget är onödigt i den mån det avser marknadskontroll.

Article 21, Obligations of manufacturers

Boverket ifrågasätter artikel 21.2.b ”*the most effective and advanced method*”. Vem har tolkningsföreträde för vad som är den bästa metoden i brist på harmoniserade metoder? Utan en enhetlig tolkningsmetod riskerar marknaden att fragmenteras.

Article 21.5

Boverket önskar klarhet kring gränsdragningen mellan byggproduktförordningen och produktsäkerhetslagstiftningen.

Article 21.7

Boverket ställer sig frågande till skyldigheten att ladda upp produktdata i en europeisk produktdatabas. Boverket bedömer att skyldigheten kommer att innebära en betydande ökad administrativ börda för tillverkaren. Dels handlar det om tids- och resursåtgången för att ladda upp data, dels är Boverkets erfarenhet i egenskap av marknadskontrollmyndighet att olika företag har uppnått olika grader av digital mognad. Förslaget kommer således att bli betungade för företagen.

Article 22, Additional environmental obligations of manufacturers

Nyttillverkade produkters miljöprestanda ska bedömas i enlighet med harmoniserade tekniska specifikationer som antagits inom ramen för förordningen samt använda den mjukvara som finns tillgänglig via EU-kommissionen.

Article 22.2

Boverket ställer sig positivt till förslaget som möjliggör återanvändning av produkter så länge som de inte utgör en risk i sig eller för det byggnadsverk de ska användas i. Avsnittet anger även tillverkarnas skyldigheter i syfte att underlätta ett framtida återbruk.

Article 22.5

Boverket ställer sig frågande till att EU-kommissionen ska föreslå en separat märkning, trafikljusmärkning, för att beskriva produkternas miljö- och klimatpåverkan. Dels eftersom parallella märkningar inte ska förekomma enligt artikel 18, dels eftersom miljöinformationen som blir tillgänglig för användare inte blir tillräckligt detaljerad för att professionella användare ska kunna göra informerade val. Möjligen kan detta vara användbart vid marknadsföring till konsument men det kanske inte är den huvudsakliga målgruppen.

Article 23, Obligations of authorised representatives

Article 23.3

Boverket är negativt till införandet av denna artikel. Det är tillverkarens skyldighet att ta fram all nödvändig underliggande teknisk dokumentation, inklusive ett avtal med ett anmält organ, varför Boverket anser att det inte ska finnas någon möjlighet att avtala om att överlåta skyldigheten till en representant. Ett sådant avtal skulle urholka tillverkarens ansvar.

Article 23.5

Förslaget innebär bland annat att tillverkarens representant kan upphäva avtalet med tillverkaren om denne inte uppfyller vissa skyldigheter. Boverket anser att det är en civilrättslig fråga om avtalsbrott och inget som ska regleras i byggproduktförordningen.

Article 24, Obligations of importers

Boverket noterar att förslaget till artikel 12.9 innebär vissa begränsningar för återbruk av produkter som aldrig tillhandahållits eller installerats på den inre marknaden. Artikel 24.4 innebär emellertid en skyldighet för importören att undersöka begagnade produkter även när sådana saknar prestandadeklaration. Boverket önskar klarhet kring hur skyldigheten ska uppfyllas i praktiken.

Article 26, Cases in which obligations of manufacturers apply to importers and distributors

Artikel 26.1.b anger att den som säljer en produkt under sitt eget namn eller varumärke tar över tillverkarens skyldigheter. Artikel 3.58 definierar ”*own-brand labeller*”. Boverket önskar klarhet kring hur dessa två bestämmelser förhåller sig till varandra och ställer sig frågande om ”*own-brand labeller*” som en egen typ av aktör är förenligt med de principer om tillverkaransvar som fastställs i förordningen, i synnerhet med tanke på att aktören inte tycks tilldelas några egna skyldigheter utöver de som tillfaller ekonomiska aktörer i allmänhet.

Article 27, Obligation of fulfilment service providers, brokers, online market places, online sellers, online shops and online search engines

Artikeln anger skyldigheter för aktörer som bedriver e-handel, och medför en möjlighet för marknadskontrollmyndigheter att släcka webbplatser som tillhandahåller icke-överensstämmande produkter. Boverket noterar att en liknande bestämmelse hanterades i samband med anpassningar till marknadskontrollförordningen, och att det då diskuterades om artikelns förenlighet med Sveriges

grundlagsstadgade tryck- och yttrandefrihet. Boverket påminner att slutsatsen blev att genom artikel 14.2 i EU:s marknadskontrollförordning ges medlemsstaterna utrymme att beakta nationella principer om yttrandefrihet och mediernas frihet och mångfald när marknadskontrollmyndigheternas befogenheter tilldelas. Genom detta finns utrymme för att i svensk rätt undanta onlinegränssnitt som omfattas av yttrandefrihetsgrundlagens skydd från marknadskontrollmyndigheternas befogenhet att kräva ändring av innehållet på onlinegränssnitt.

Boverket anser att ett liknande resonemang bör tillämpas på denna artikel.

Article 28, Obligations of 3D-printing service providers and of providers of moulds, of 3D-printing datasets, and of 3D-printing materials

Boverket är negativt till förslaget, som innehåller skyldigheter för ekonomiska aktörer som tillhandahåller 3D-printingtjänster som kan användas för att framställa byggprodukter.

Boverket menar att förslaget dels saknar transparens kring vilka bedömningsmetoder som ska användas, dels är det inte motiverat att särbehandla en tillverkningsmetod på det förslagna viset. Boverket anser att byggprodukter som framställts med hjälp av 3D-printing i en process som innebär serietillverkning bör hanteras på samma sätt som byggprodukter som tillverkas med hjälp av andra metoder och är avsedda att tillhandahållas på den inre marknaden. Med andra ord borde det inte vara tillverkningsmetoden som avgör huruvida en byggprodukt omfattas av förordningen och dess krav, utan förekomsten av harmoniserade tekniska specifikationer som innehåller ändamålsenliga och transparenta metoder för att bedöma produkternas prestanda, men även ändamålsenliga metoder för att utföra tillverkningskontroll.

Article 29, Obligations of economic operators de-installing or dealing with used products for re-use or remanufacturing

Boverket noterar att bestämmelsen föreslår skyldigheter för ekonomiska aktörer som hanterar återbrukade byggprodukter och ställer krav på att dessa ”*establish protocols on the place, conditions and presumed length of use of the de-installed product*” samt tillhandahåller dessa tillsammans med produkten. Boverket önskar klarhet kring hur denna skyldighet förhåller sig till det som föreslås i artikel 12, samt om nämnda ”*protocols*” kommer att vara föremål för några ytterligare formaliakrav.

Article 30, Obligations of suppliers and service providers involved in the manufacturing of products

Boverket ifrågasätter behovet av en separat reglering av ”*suppliers and service providers involved in the manufacturing of products*”. Eventuella underleverantörer som deltar i tillverkningsprocessen och agerar på uppdrag av tillverkaren bör för denna rättsakts syfte ses som en förlängning av tillverkaren och omfattas av dennes skyldigheter.

Article 31, Double use and pseudo products

Boverket ställer sig frågande till regleringen av ”*double use*” och ”*pseudo products*”. Dels medför regleringen skyldigheter för aktörer som inte handlar med

byggprodukter, dels råder det oklarheter kring vad som gäller för produkter som faller inom förordningens tillämpningsområde men som inte faller inom ”*harmonised zone*”. Vidare noterar Boverket att beskrivningen av ”*pseudo products*” är en definition och hör hemma under artikel 3.

Article 32, Online and other distance sales

Boverket är positivt till en uttrycklig reglering av onlineförsäljning men ifrågasätter om det är lämpligt att ha den här typen av reglering i sektorslagstiftningen. Boverket anser att kraven är relevanta oavsett sektor och att detta bör regleras på en övergripande nivå.

Article 33, Implementing acts on economic operators’ obligations and rights

Boverket är negativt till ett så brett bemyndigande och menar att bestämmelsen bör avgränsas för att tillförsäkra rättssäkerhet för de berörda aktörerna. Förslaget innebär att EU-kommissionen får fastställa ytterligare krav kring ekonomiska aktörers skyldigheter vid behov.

Chapter IV – Construction product standards and European assessment documents

Article 34, Construction products standards

Article 34.1 och 34.2

Förslaget innebär att det kommer att finnas två olika sorters byggproduktstandarder: dels obligatoriska standarder som innehåller bedömningsmetoder för väsentliga egenskaper, dels frivilliga standarder som får användas för att visa överensstämmelse med de materiella produktkraven. I fråga om de sistnämnda standarderna vill Boverket framföra att även om standarderna är frivilliga att tillämpa så kommer det att dröja innan dessa finns på plats eftersom det här inslaget är helt nytt jämfört med den nuvarande förordningen.

Article 34.3

Förslaget innebär bl.a. krav på att standarderna ska vara tillgängliga ”*at an affordable price*”. Tanken är positiv men Boverket erinrar om att ”överkomligt” inte är en objektiv målsättning och att olika företag drabbas olika hårt av kostnaderna.

Vidare innebär förslaget att EU-kommissionen får bemyndigande att justera de harmoniserade standarderna. Boverket ser att det är ett möjligt sätt att lösa låsningarna inom standardiseringen men önskar mer tydlighet kring när EU-kommissionen har rätt att ingripa. Hänvisningen till artikel 86 verkar inte stämma (det är artikel 87 i förslaget om handlar om delegerade akter). Artikel 87 föreskriver endast hur antagandet av delegerade akter ska gå till, och anger inte på vilka villkor EU-kommissionen ska vara berättigad att ingripa.

Article 38, Publication of references

Enligt förslaget får EU-kommissionen citera europeiska bedömningsdokument ”with restriction”. Boverket önskar klarhet kring när detta blir aktuellt.

Article 41/Article 52, Content of the European assessment document/Formal objection

Bestämmelser innebär att man får göra formella invändningar mot europeiska bedömningsdokument respektive frivilliga harmoniserade standarder som används för att visa överensstämmelse med de materiella produktkraven. Boverket har inga anmärkningar på den möjligheten men ställer sig frågande till att motsvarande bestämmelse för de obligatoriska harmoniserade standarderna saknas i förslaget.

Artikel 42, European technical assessment

Boverket noterar att förslaget till artikel 42 delvis motsvarar artikel 26 i den nuvarande förordningen, men att det också har tillkommit två nya aspekter. Dels begränsas giltighetstiden för europeiska tekniska bedömningar (ETA), dels innebär en erhållen bedömning inte längre ett krav på upprättande av prestandadeklaration och CE-märkning. Det är oklart om tillverkarens val att inte CE-märka sin produkt innebär att den då i stället faller under Sustainable Products Initiative (som ska kunna täcka byggprodukter som inte harmoniserats genom byggproduktförordningen.)

Article 50, Requirements for notified bodies

Boverket noterar att såväl ”conformity assessment body” som ”notified body” förekommer i förslaget men att artikel 50 trots sin rubrik endast verkar avse det förstnämnda. Boverket tolkat begreppet ”conformity assessment body” som ett organ som deltar i bedömningen av produktens överensstämmelse med de materiella krav som föreslås i artikel 5, medan ”notified body” har att göra med bedömning och verifiering av produktens prestanda (i likhet med nuvarande reglering). Boverket anser att förslaget innebär betydligt mer detaljreglering på förordningsnivå jämfört med nuläget. Vidare önskas mer klarhet kring varför olika krav ska ställas för de olika typerna av organ.

Chapter VII - Simplified procedures**Artikel 64, Use of appropriate technical documentation**

Boverket noterar att förslaget till artikel 64 delvis motsvarar artikel 36 i den nuvarande förordningen, men att det inte finns någon bestämmelse i förslaget som tydligt motsvarar artikel 36.1.b. Av den anledningen kan Boverket inte tillstyrka förslaget till artikel 64 i nuvarande skick.

I sin roll som marknadskontrollmyndighet har Boverket erfarit att artikel 31.1.b är en av de mest nyttjade lättnaderna i den nuvarande byggproduktförordningen. Boverket har inte noterat några tillämpningssvårigheter eller missbruk av lättnaden. Tvärtom konstaterar Boverket att lättnaden kan användas för att minska såväl kostnader som den administrativa bördan för tillverkare vars

produkttyp är identisk med en annan tillverkares produkttyp som redan genomgått alla nödvändiga bedömningar. Om möjligheten tas bort kommer det att leda till ökade kostnader och administrativ börda för företag.

Artikel 65, Use of simplified procedures by micro-enterprises

Förslaget innebär i likhet med nuvarande reglering att mikroföretag får använda sig av system 4 för bedömning och fortlöpande kontroll av prestanda istället för system 3. Det är en påtaglig lättnad eftersom den inledande bedömningen av produkttypen inte behövas göras av ett anmält organ. Till skillnad från nuvarande reglering innebär förslaget en skyldighet att använda sig av ”*Specific Technical Documentation*” vid användning av system 4, samt att användningen ska verifieras av ett anmält organ. Boverket ifrågasätter logiken bakom att behöva använda ett anmält organ för att slippa använda detsamma, och är av den anledningen starkt negativt till förslaget i dess nuvarande utformning.

Vidare menar Boverket att ”*Specific Technical Documentation*”, ett begrepp som inte definierats i förslaget, inte har något att göra med vilket system för bedömning och fortlöpande kontroll av prestanda som tillämpats. I nuvarande reglering får den typen av dokumentation användas av mikroföretag istället för en harmoniserad teknisk specifikation, men i sin roll som marknadskontrollmyndighet har Boverket aldrig sett den användas, vilket kan ha att göra med att begreppet inte heller i dagens förordning har varit definierat och förfarandet inte har reglerats ytterligare.

Artikel 66.2, Custom-made non-series products

Förslaget innebär att ”*Specific Technical Documentation*” får användas av tillverkaren för att bedöma vissa specialtillverkade produkter. Konceptet är inte definierat, men enligt förslaget ska bedömningen utföras av ett anmält organ eller ett tekniskt bedömningsorgan. Boverket menar att det föreslagna förfarandet saknar transparens i och med att begreppet inte har definierats, samt att det inte kan finnas några anmälda organ för ”*Specific Technical Documentation*” eftersom organ anmäls separat för varje harmoniserad teknisk specifikation. I teorin skulle ett organ kunna ansöka om att bli anmält, men med tanke på att det handlar om dokumentation för specialtillverkade produkter är det alltså en engångsbedömning som ska göras. Med andra ord är det tveksamt om förfarandet kommer att kunna tillämpas i praktiken om det inte tydliggörs vad som menas med ”*Specific Technical Documentation*” och om ”*notified body*” syftar på ett organ som är anmält för en harmoniserad standard för motsvarande produkter och inte för den specifika dokumentationen. Boverket är negativt till förslaget och tveksamt till att det överhuvudtaget kan ses som en lättnad.

Article 67, Recognition of assessment and verification by another notified body

Enligt ”översättningstabellen” i Annex VII till förslaget motsvarar artikel 67 i förslaget artikel 37 i den nuvarande förordningen. Boverket har svårt att se på vilket sätt den gör det eftersom bestämmelserna tycks ha helt olika syften. Den nuvarande bestämmelsen artikel 37 syftar till lättnader för mikroföretag, medan

den föreslagna artikel 67 handlar om anmälda organ och deras möjlighet att använda sig av andra anmälda organs bedömningar. Boverket har inga synpunkter om själva möjligheten men önskar mer klarhet kring hur den här typen av ”tillgodoräknande” kommer att återspeglas i den underliggande tekniska dokumentation som tillverkaren är skyldig att upprätta.

Boverket önskar också klarhet kring huruvida den föreslagna bestämmelsen delvis löser det problem som framförts ovan, dvs. möjligheten för tillverkare att använda sig av andra tillverkares bedömningsunderlag vid identiska produkter. Boverket erinrar om att problemet kvarstår i fråga om produkter som omfattas av system 4 för bedömning och fortlöpande kontroll av prestanda och därmed inte är föremål för bedömning av ett anmält organ.

Chapter VIII – Market surveillance and safeguard procedures

Article 69, Competent authorities

Boverket ställer sig frågande till denna artikel. Artikeln är troligtvis inte relevant för svensk tillämpning, eftersom den verkar rikta sig mot federala stater.

Article 70, Procedures to deal with non-compliances

Artikeln motsvarar till viss del artikel 56 i dagens byggproduktförordning. Vissa nya element har dock tillförts som särskiljer marknadskontroll av byggprodukter mot andra marknadskontrollområden.

Boverket ställer sig frågande till artikel 70.5.c som innebär en möjlighet för myndigheten att i samband med en marknadskontroll påtala brister i en harmoniserade standard eller EAD. Boverket uppskattar möjligheten för en sådan invändning men finner att den inte bör hanteras som ett led i ”*non-compliance*” i samband med marknadskontroll.

Artikeln är en sammanslagning av dagens artikel 56 och 59, vilket innebär att formellt bristande överensstämmelse hanteras med stöd av samma artikel som risker. Boverket ställer sig negativt till att inte formellt bristande överensstämmelse hanteras separat från produkter som inte uppfyller prestanda/utgör en risk.

Article 73, Minimum checks and minimum human resources

Boverket är starkt negativt till införandet av kvantitativa krav på såväl antal kontroller som antal myndighetsanställda. Boverket menar att kvantitativa krav inte kommer medföra en förändring till det bättre. Det finns en överhängande risk att kvantitativa krav på kontroller kommer att medföra en avsevärd förminskad kvalitet på de kontroller som utförs. Det finns med andra ord en risk att marknadskontrollmyndigheterna väljer produktområden där det finns kännedom om en hög grad regelefterlevnad, för att på så vis snabbt kunna visa på produktivitet. Detta i sig medför att kvantitet går före kvalitet – vilket inte kommer att medföra en rättvis konkurrens på den inre marknaden. Risken finns således att marknadskontrollens syfte går förlorad om kvantitet belönas före kvalitet.

Det finns vidare en risk i att förslaget inte direkt konkretiserar hur, när och var ett sådant kvantitativt ställningstagande om marknadskontroll ska ske. Detta lämnas upp till EU-kommissionen att bestämma vid ett senare tillfälle, vilket öppnar upp för en stor osäkerhetsfaktor i framlagda förslag. Oavsett vilken beräkningsmetod EU-kommissionen kommer att använda för att komma fram till hur många årsarbetskrafter som kommer att krävas per medlemsstat så kan förslaget komma att innebära ökade kostnader för medlemsstaterna. För svensk del uppskattas en årsarbetskraft kosta cirka en miljon kronor. Dessutom är marknadskontroll förenad med övriga kostnader såsom införskaffande, transport och provning av produkter, och även om förslaget innebär en möjlighet att få ersättning för vissa kostnader så förväntas den hanteringen i sin tur medföra en ökad administrativ börda och ökade personalkostnader.

Article 75, Retrieval of costs

Boverket är negativt till att byggproduktförordningen reglerar möjligheten till att återkräva kostnader från de ekonomiska aktörerna. Denna möjlighet ges redan genom marknadskontrollförordningen, och Boverket föreslår att denna fortsättningsvis hanteras därigenom. En annan reglering genom byggproduktförordningen riskerar annars att särskilja marknadskontroll av byggprodukter från andra områden. En sådan utveckling skulle ses som negativt eftersom det medför att marknadskontrollen inte sker enhetligt i EU.

Article 76, Reporting and benchmarking

Boverket ställer sig negativt till alla former av kvantitativa mål som ska mäta effektivitet av marknadskontroll. Boverket påminner om att kvantitet inte går att likställa med kvalitet, se vidare kommentarer under artikel 73.

Chapter IX – Information and administrative cooperation

Article 77, Information systems for harmonised decision-making

Boverket önskar klarhet kring huruvida det är ICSMS eller ett helt nytt informationshanteringssystem som åsyftas. Boverkets erfarenhet i egenskap av marknadskontrollmyndighet är att ICSMS, som myndigheten är skyldig att använda till följd av marknadskontrollförordningen, redan för med sig en icke-försumbar administrativ börda. Ett ytterligare system skulle innebära en oproportionerlig betungande administrativ börda, i synnerhet med tanke på att uppgifterna delvis överlappar.

Boverket ställer sig frågande till hur detta nationella informationssystem eller e-postlista är tänkt att fungera i verkligheten. Boverket använder redan idag en e-postlista som informationsplattform och bedömer detta som ändamålsenlig lösning. Det är osäkert om en tvingande registrering till en sådan informationskanal skulle öka regelefterlevnaden. Boverket påminner om att det är varje aktörs ansvar att hålla sig informerad och därmed uppfylla kraven i förordningen.

Boverket ställer sig kritiskt till artikel 77.8 om att en artificiell intelligens ska söka igenom informationssystemet för att detektera divergerande arbetssätt i medlemsstaterna. Boverket påminner om att principen om nationell

självbestämmanderätt i processuella frågor gäller, varför rättssäkerheten i myndigheters beslut tillgodoses genom överklagande via nationell process.

Article 78, EU construction products database or system

Boverket bedömer att en produktdatabas av den föreslagna typen kommer att vara förenad med en administrativ börda och önskar klarhet kring vem som förväntas administrera databasen.

Boverket bedömer att en sådan produktdatabas snarare verkar ur ett konsumentperspektiv, och inte är ur tillverkarnas intresse. Det bör betonas att vissa tillverkare har ett betydande antal produkttyper, och att en sådan registrering skulle innebära en oproportionerlig börda. Detta system har införts på andra rättsområden och Boverket anmärker att om detta arbetssätt ska genomföras bör lärdom tas från tidigare erfarenheter.

Article 79, Product contact points for construction

Boverket noterar att den föreslagna artikel 79 är mer långtgående än artikel 10 i den nuvarande förordningen. Bland annat ställs kvantitativa krav på antal hel-tidstjänster. Boverket är negativt till den typen av detaljreglering.

Boverkets erfarenhet i egenskap av kontaktpunkt för byggprodukter är att arbetsbelastningen varierar på myndigheten och skiljer sig mellan medlemsstaterna beroende på hur marknaden och hur de nationella reglerna ser ut. Av den anledningen är olämpligt att ställa kvantitativa krav på bemanning. Däremot är Boverket positivt till fortsatt reglering av tidsfrist för svar och anser att den regleringen i sig gör att kontaktpunktsärenden prioriteras på myndigheten.

Vidare önskar Boverket klarhet kring artikel 79.5, ”*carry out their functions in a manner that avoids conflicts of interest*”. I dagsläget är Boverket såväl kontaktpunkt för byggprodukter som marknadskontrollmyndighet och föreskrivande myndighet för krav på byggnadsverk. Boverket anser att det finns fördelar med att ha dessa funktioner samlade på en myndighet eftersom det bidrar till att tillförsäkra den kompetens som krävs för att kunna svara på kontaktpunktsfrågor. Av den anledningen hoppas Boverket att bestämmelsen inte kommer att hindra att myndigheten fortsatt har olika roller.

Article 79, Product contact points for construction

Boverket anser att det är onödigt att EU-kommissionen reglerar storleken på de resurser som avsätts till funktionen kontaktpunkt för byggprodukter i detalj, det borde räcka med att ange ”*sufficient powers and adequate resources*” utan att ge en numerär på resurserna.

Article 81, Shared roles and joint decision-making

Boverket anser att bestämmelsen är överflödig. Myndigheternas beslut är begränsade till deras egen jurisdiktion vare sig det skrivs in i förordningen eller inte. Det finns emellertid inget som hindrar marknadskontrollmyndigheter eller andra myndigheter från att samarbeta och utföra gemensamma projekt, dela

varandras kompetens och dylikt. Boverket har positiva erfarenheter från den typen av oregerat samarbete och befarar att regleringen om att utse samarbetsmyndigheter kommer att få motsatt effekt.

CHAPTER X – International cooperation

Article 82, International cooperation

Boverket finner det intressant att internationellt samarbete med tredje land föreslås. Samarbetet i sig har Boverket inget att erinra mot, men myndigheten ifrågasätter under vilket mandat EU-kommissionen anser sig ha rätt att utföra marknadskontroll/kräva åtgärder utanför unionen. Boverket undrar även hur internationellt samarbete är förenligt med att främja fri rörlighet på den inre marknaden.

Boverket är även negativt till att medlemsstater ska ges befogenhet att vidta åtgärder mot ekonomiska aktörer i länder utanför EU, även om landet i fråga har gett sitt medgivande. Boverket anser att detta ligger utanför myndigheten och EU:s behörighet. Den aktör (importör) som placerar produkten på den inre marknaden borde snarare hållas ansvarig för att produkten uppfyller gällande krav.

Chapter XI – Incentives and public procurement

Article 84, Green public procurement

Genom förordningen får tillverkare såväl möjlighet som skyldighet att redovisa viss produktinformation med bäring på miljö och klimat, men även möjlighet för det offentliga att reglera lägsta acceptabla prestanda. Den föreslagna bestämmelsen i artikel 84 syftar till att styra offentliga upphandlingar mot miljömålen. Boverket ställer sig frågande till bestämmelsen. Även om syftet med bestämmelsen är positivt så är byggproduktförordningen fel plattform för att reglera detta.

Användares val av produkt, vare sig användaren är en privat eller offentlig aktör, ska inte regleras i en förordning som anger villkoren för saluföring av produkter och till viss del ställer minimikrav på produkterna. Dels regleras offentlig upphandling genom upphandlingsdirektivet, 2014/24/EU, dels går bestämmelsen utöver det syfte som anges i artikel 1 i förslaget.

Chapter XIV – Final provisions

Article 88, Committee

Boverket noterar att förslaget innebär att ständiga byggkommittén byter namn till byggproduktkommittén och får ett utökat uppdrag jämfört med nuläget. Förutom det rådgivande förfarandet kommer kommittén att delta i granskningsförfarandet. Boverket bedömer att det utökade uppdraget kommer att medföra ökade kostnader för medlemsstaten som är svåra att beräkna på förhand. Dessa kan emellertid vara acceptabla med hänsyn till syftet, det vill säga att

kommittén är ett sätt för medlemsstaten att påverka EU-kommissionens lagstiftningsprocess.

Article 90, Penalties

Boverket är negativt till att medlemsstaterna ska fastställa straff för samtliga överträdelser. Detta innebär inte enbart en betungande börda för medlemsstaterna att definiera hur dessa straff ska fastställas. Det riskerar därutöver medföra att olika påföljder beroende på vilken medlemsstat som utför marknads kontroll, vilket i sig skulle kunna verka negativt på den fria rörligheten inom unionen. Ett land som förefaller har orimligt höga straff i förhållande till andra medlemsländer skulle kunna leda till en förskjutning i den fria rörligheten.

Boverket är därutöver särskilt negativt till införandet av straff för ”inkorrekt” dokumentation, oavsett om det avser prestandadeklaration, CE-märkning eller teknisk dokumentation. Definitionen av vad som avses med ordet ”inkorrekt” är därutöver inte klar, vilket medför att även stavfel eller andra smärre formaliafel kan föranleda straff. Boverket ser detta som en negativ utveckling av lagstiftningen som kan medföra en allt för administrativt betungande marknads kontroll som snarare verkar straffande än korrigerande.

Det är även värt att notera att artikeln inte löser problemet kring produkter som CE-märkts i strid med byggproduktförordningen, dvs. produkter som CE-märkts utan rätten att vara så. Boverket efterfrågar en reglering som möjliggör för myndigheten att ingripa mot dessa produkter.

Boverket är negativt till att EU-kommissionen ska ges möjlighet att bestämma minimistraff i enlighet med artikel 90.4. Boverket menar att detta går emot proportionalitetsprincipen som föreskriver en individuell bedömning av varje enskilt ärende.

Article 92, Repeal

Boverket ställer sig frågande till att den nuvarande förordningen ska upphävas först den 1 januari 2045.

Annex I - Requirements

Part A: Basic requirements for construction works and essential characteristics to be covered

Boverket är positivt till att det uttryckligen står att ”*Basic Work Requirement*” (BWR) inte medför några skyldigheter för ekonomiska aktörer eller medlemsstater. Detta främst vad avser gränsdragningen mellan nationell kompetens och de befogenheter som tilldelats EU gällande begrepp som ”*maintained*”, ”*used*” och ”*demolished*”. Dessa begrepp ligger nära den nationella kompetensen om byggande. Boverket anmärker dock att ”*direct installation*” kvarstår som ett begrepp som hanteras av EU, trots att det faller inom den nationella kompetensen.

Boverket noterar att det grundläggande kravet på tillgänglighet, som tidigare ingått i det grundläggande kravet BWR 4 ”*Safety and assessability in use*” har utgått. BWR ligger till grund för uppdrag till standardiseringen för framtagande av bedömningsmetoder för väsentliga egenskaper som ingår i respektive BWR.

Ett borttagande av tillgänglighetsaspekter från BWR-listan innebär i sin tur att väsentliga egenskaper med bäring på tillgänglighet inte kommer att ingå i ”*the harmonised zone*” utan förbli nationell kompetens. Boverket erinrar om att tillgänglighet inte bara handlar om möjligheten för funktionsnedsatta att ta sig runt obehindrat utan är sammankopplad med vissa andra väsentliga egenskaper och andra BWR. Till exempel aktualiseras tillgängligheten i samband med utrymningssäkerheten när säkerhet i händelse av brand ska tillförsäkras exempelvis med avseende på öppningskrafter för dörrar. Vidare noterar Boverket att förslaget innebär att även vissa småhus kommer att kunna tillhandahållas som byggprodukter, men att medlemsstaterna behåller sin rätt att avstå tillämpningen av regleringen (jfr skäl 12 i förslaget). Boverket bedömer att avsaknaden av harmoniserade bedömningsmetoder för egenskaper med bäring på tillgängligheten, i kombination med samverkan med andra BWR, kan komma att leda till att harmoniseringen av småhus, med den fria rörligheten som följd, uteblir.

Det är värt att notera att andra punkten ”*Essential characteristic to be covered*” är ett avsteg från tänket kring BWR, eftersom det listar väsentliga egenskaper som i största möjliga mån ska harmoniseras.

Part B: Requirements ensuring the appropriate functioning and performance of products / Part C: Inherent product requirements

Boverket har inget att anmärka i sak, men noterat att dessa avsnitt troligen kommer att ligga till grund för ”*standardisation requests*” i fråga om frivilliga standarder med produktkrav, jfr artikel 5.

Part D: Product information requirements

Förslaget innebär betydligt mer långtgående krav på spårbarhet och avsedd användning, bruksanvisningar och säkerhetsföreskrifter, kompatibilitet med andra produkter m.m. jämfört med nuläget.

Boverket ställer sig frågande till om dessa krav är möjliga att förverkliga. Förordningen innehåller en skyldighet för tillverkarna att inte göra ogrundade påståenden om sina produkter, varför det är svårt att se hur tillverkarna ska kunna redovisa samtliga krav i Part D. Förslaget innebär dock att kraven är direkt tillämpliga utan att kräva vidare specificering i harmoniserade tekniska specifikationer eller andra dokument som fastställer bedömningsmetoder och kravnivåer.

Förslaget innebär ökade skyldigheter för ekonomiska aktörer, men även en minskad rättssäkerhet då det inte klargörs hur produkterna ska bedömas eller verifieras att de uppfyller kraven. Detta förväntas även leda till en ökad administrativ börda.

Annex II – Declaration of Performance and of Conformity

Boverket noterat att 1.e innehåller referenser till ”*main materials or substances used*” och är positivt till möjligheten att ange produkters innehåll i en prestandadeklaration.

Boverket ställer sig frågande till 3.h om att sociala medier ska anges på en prestandadeklaration. Boverket menar att sådan information inte medför någon direkt nytta för bedömning av en byggprodukts prestanda. Boverket menar att en referens till tillverkarens webbplats bör vara tillräckligt. Om denna punkt anses vara av största vikt för tillämpningen kan den möjligtvis inkluderas under 3.g.

Annex V - Assessment and verification systems (AVS)

Boverket noterat att “*Assessment and Verification of Constancy of Performance*” (AVCP) byter namn till “*Assessment and verification systems*” (AVS). Boverket noterat även att ingressen anger att de anmälda organen ska verifiera att inga identiska produkttyper deklarerar som olika produkttyper. Detta innebär en ansvarsflyttning och utökning av det anmälda organets uppgifter, eftersom de tidigare inte fått påverka eller delta i tillverkarens framtagande av en prestandadeklaration. Boverket är osäker på vilken effekt detta kommer att få.

Boverket är frågande till hur anmälda organ kommer att utses framöver, eftersom de får dubbla uppgifter i och med införandet av ”*conformity assessment*”. Det är oklart om detta kan innebära dubbla anmälningsförfaranden.

System 1 och system 1+

Boverket ställer sig frågande till att punkt 1.a.iii och iv innebär att tillverkaren ska verifiera den tekniska dokumentationen, medan 1.b.v föreskriver att det anmälda organet ska verifiera att tillverkaren har gjort rätt. Detta medför att det blir en rundgång i systemet.

1.c innehåller kvantitativa krav på tredjepartskontroller och anmälda organets rutiner. Detta regleras i nuläget dels genom tillverkningskontrollen som anges i de harmoniserade standarderna, dels genom det anmälda organets agerande i relevant ackrediteringsstandard. Bestämmelsen tycks således innebära en dubbelreglering. Detta förekommer genomgående i samtliga system som anges nedan.

System 2+

Innebär en förändring gällande ansvarsfördelningen mellan tillverkaren och det anmälda organet. Enligt punkt 3.b.i. ska organet verifiera tillverkarens bestämmande av produkttypen, något som inte förekommit tidigare under system 2+. Detta medför en kostnadsökning för tillverkaren och för det anmälda organet: Det är vidare oklart hur lämpligt den här förändringen är för de produkter som inte ska typprovras utan endast typberäknas (t.ex. bärverksdelar). Är avsikten att det anmälda organet ska kontrollräkna tillverkarens uppgifter? Boverket önskar ett förtydligande av detta.

System 3+

Boverket ställer sig frågande till detta, eftersom det innebär ett helt nytt system utöver dagens reglering och endast är relevant för hållbarhetsaspekter. Boverket tycker att det är oklart varför den avgränsningen har gjorts och noterar även att det anmälda organets bedömning inte tycks resultera i något intyg, rapport eller dylikt. Som marknadskontrollmyndighet påtalar Boverket att det blir svårt att verifiera att systemet tillämpats.

System 3

Boverket noterar att systemet inte längre är detsamma som dagens. Förändringen medför att den inledande typprovningen uteblir och ersätts med att tillverkaren tar ansvar för provning. Det anmälda organet verifierar därefter tillverkarens provningar och utfärdar ett intyg. Boverket ställer sig tveksam till denna ändring, då inte alla tillverkare har möjligheten att genomföra de provningar som föreskrivs.

System 4

Boverket noterar att punkt 7.b.e anger att vid användning av IT-system ska bedömningen fokusera på att användningen är korrekt. Det är dock begränsat till IT-system tillhandahållna av Kommissionen. Boverkets erfarenhet från marknadskontrollen av fönster är att många tillverkare använder sig av IT-system vid inledande typberäkning av produktens prestanda och att det anmälda organet verifierar att användningen är korrekt. Bestämmelsen har således potential att legalisera befintlig branschpraxis, men lyckas inte göra det pga. avgränsningen till att enbart omfatta Kommissionens system.

Boverket ställer sig positivt till punkt 7.g som medför en minskad börda i fråga om produkter som bedömts genom EOTA-spåret. Ändringen medför att det tidigare tvåstegsförfarandet med bedömning från såväl TAB som anmält organ slopas. För sådana produkter räcker en bedömning av enbart TAB. Boverket ser detta som en välkommen förenkling av systemet.

I detta ärende har generaldirektör Anders Sjelvgren beslutat och signerat beslutet elektroniskt. Föredragande har varit jurist Elin Mattsson. I den slutliga handläggningen har också rättschef Yvonne Svensson, enhetschef Cecilia Ljungberg, jurist Ieva Kisieliute och expert Sara Elfving deltagit.

Anders Sjelvgren
generaldirektör

Elin Mattsson
jurist

Kopia till:

fi.sba.bb@regeringskansliet.se

lars.arell@regeringskansliet.se